וארטים לפרשת שבוע

א א. אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל. למה נאמר כאן אל כל ישראל, בשונה משאר המקומות שלא נאמר כל? י"ל, אומר החיד"א ע"פ הגמ' בב"ב קסה, רובן בגזל ומיעוטן בעריות, וכולם באבק לשה"ר. והנה תיבת אל"ה זה ר"ת אבק לשון הרע. וד"ז הוכיח משה את **כל** ישראל כי כולם חשודים בזה.

א א. אלה הדברים אשר דיבר משה וגו' וחצרות ודי זהב. רש"י כותב שמשה רבינו הוכיח את ישראל ברמז, ו'חצרות' הוא התכוון למחלוקת קרח, ו'די זהב' הוא התכוון לחטא העגל. וקשה למה הקדים חטא דקרח לעגל, שהיה קודם לכן? וי"ל, אומר החנוכת התורה ע"פ המדרש, שבחטא העגל טען משה לפני הקב"ה למה אתה מענישם הרי הם יכולים לטעון שאנכי נאמר רק לי (למשה) ולא להם כי אמרת לא יהיה **לך** והיינו בלשון יחיד, ובגלל טענה זו הקב"ה ריחם על ישראל. אבל בקרח כתוב שקרח אמר הרי כולנו שמענו מהקב"ה אנכי ולא יהיה לך, והיינו שהם גילו כעת שנאמר **גם להם** לא יהיה לך, א"כ בחטא של קרח התגלה שחטא העגל זה היה עבירה של עם ישראל לכן הוקדם חטא דקורח לעגל, כי בקרח התגלה שהעגל הוי חטא שאין להם תשובה עליו. ולכן גם אומר דוד המלך בתהילים (קו) קודם חטא דקורח.. ויקנאו למשה במחנה.. תפתח ארץ ותבלע דתן.. ואח"כ יעשו עגל בחורב, כי כל עוד לא היה עניין דקרח לא היה אפשר לטעון כנגד העגל כי היה אפשר להשיב כנ"ל. **עוד י"ל** שמובא בתנחומא שופטים שכאשר ישראל באחדות נמחל להם עוון ע"ז, ולכן כל עוד לא היתה מחלוקת קרח ועדתו היו כולם באחדות אז הקב"ה מחל להם על עוון העגל. אבל ברגע שהגיעה מחלוקת קרח ועדתו ונתבטלה האחדות, שוב אין הקב"ה מוחל על עוון העגל וזה חוזר להיות עוון, לכך הוקדם קרח לעגל כי קרח הוא הגורם לעגל שיחשב עוון. מובא בקובץ כרם שלמה.

א יא. ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם. איתא במדרש (דברים רבה א יג.) בברכותיו של משה יש בה מסוף העולם ועד סופו כי אמר אלף **פעמים** ול"א אלף **פעם**. ויש להבין הדברים. וי"ל דהנה איתא בפסחים צד. ששת אלפים פרסאות העולם. ובעירובין איתא שמקום בנ"י כשחנו במדבר היה שלוש פרסאות על שלוש פרסאות. ולפי"ז מובן הפסוק, אילו היה כתוב ככם אלף פעם והיינו אלף פעם כפול ממחנה ישראל, אז זה היה ג' אלפי פרסאות והוא חצי מהעולם, אבל כעת כשכתוב אלף פעמים ומיעוט רבים שתיים, אז זה יוצא שש אלף פרסה וזהו מסוף העולם ועד סופו. חנוכת התורה.

א יב-ג. איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם, הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וגו' ואשימם בראשיכם. מובא בחז"ל (מדר"ר איכה א. א.) שלושה נתנבאו בלשון איכה, משה ישעיה וירמיה. משה אמר איכה אשא לבדי. וישעיה וירמיה נתנבאו על חורבן ביהמ"ק. והנה מובא במדרש: אמר הקב"ה כשישראל חוטאים אני לוקח מהם צדיק וממשכנו ומכפר אני עליהם את כל חטאותיהם, כי ע"י מיתת הצדיק ישראל מתעוררים לחזור בתשובה. (שמו"ר לה ד. סנהדרין לז. אלשיך ישעיה נז א). ויש להקשות מדוע בזמן החורבן הקב"ה לא נטל צדיק במקום להחריב את הבית? וי"ל ע"פ המובא בשבת קיט: לא חרבה ירושלים אלא על שביזו בה ת"ח והיינו שלא היתה הערכה כלל לת"ח, וממילא לא יועיל כשהקב"ה יטול ת"ח כי אף אחד לא יחזור ע"כ בתשובה. ודברים אלו מרומזים בפסוק שלפנינו. משה רבינו אמר לעם ישראל איכה אשא לבדי. אם אתם רוצים שרק אני לבדי אשא - והיינו שלא יהיה לכם חורבן ביהמ"ק כמו אצל ישעיה וירמיהו, אז הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וגו' ואשימם בראשיכם. והיינו כשתשימו עליכם בראשיכם ת"ח, אז יהיה מי שיכפר עליכם והקב"ה יפטור אתכם מחורבן וצרות. ואז לא יהיה איכה, אלא אצלי לבדי. רבי יעקב הכהן טראב מדמשק.

א כח. ויאמרו טובה הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך. אף שרש"י אומר שד"ז נאמר ע"י יהושע וכלב, פשוטו של מקרא משמע שדבר זה נאמר ע"י המרגלים, ולכאו' תמוה הרי המרגלים ליכלכו על הארץ וכאן יוצא שאמרו שבחה של הארץ והיינו **טובה** הארץ. וי"ל, אומר החת"ס, שזה גופא הגנאי של המרגלים, הם אמרו שהארץ טובה כדי שעם ישראל לא יאמר הנה כיוון שזאת ארץ דפוקה א"כ נוכל בקל להילחם עמה כי יושביה יעזבוה מרצונם כפי שהגרגשי עשו והם בכלל לא ילחמו ע"ז. והמרגלים אמרו שהם לא יעזבו מרצונם כי הארץ טובה, והטעם שלא נעלה כי הם חזקים וינצחו אותנו וכו'.

א לז. גם בי התאנף ה' בגללכם ויקצוף לאמר גם אתה לא תבא שם. מדובר כאן על חטא המרגלים ומשה אומר שבגלל חטא המרגלים הקב"ה לא העלה אף אותו (משה) לארי"י. וקשה הא הטעם שמשה לא עלה לארץ הוא בגלל מי מריבה ולא מטעם המרגלים? וי"ל, אומר החת"ס, דהנה מצינו ביומא שהמזכה את הרבים לא יהיה בגהינם, שלא יאמרו הוא בגהינם ותלמידיו בג"ע - והנה א"כ בלי חטא המרגלים משה היה עולה לארי"י למרות חטא מי מריבה כי יש את הטעם שלא יהיו הם בארי"י והוא לא כי הוא רבם, אבל אחרי חטא המרגלים שנענשו כולם שלא יכנסו לארי"י, אז ממילא ניתן להענישו על מי מריבה שגם הוא לא יכנס, ולכן משה אמר שבגלל המרגלים גם הוא לא נכנס.

ב כח. אוכל בכסף תשבירני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי. יש להקשות למה אוכל זה ע"י מכירה כדכתיב בכסף **תשברני** ואילו במים נקט **תתן לי** והיינו לשון מתנה? וי"ל, אומר הגרי"ז עפ"מ שכתב הרמב"ם ו יג מגזילה ואבידה, נהר המושך ומעיינות הנובעין הרי הן של כל אדם, והיינו שאין לאף אדם בעלות עליהם. ולכן האוכל שהיה שייך לסיחון הוצרך **לקנות** מהם בכסף ואילו המים שלא שייך לסיחון וכדברי הרמב"ם, הם יקחו חינם ובע"כ דמהפקירא קא זכו, רק הם יודעים שצריך שיתן להם רשות ליטול מהמים לכן הציעו כסף, אבל באמת אי"ז מכירה כלל.

ב כח. אוכל בכסף תשבירני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי רק אעברה ברגלי. יש להקשות הרי פשוט שאת האוכל אוכלים, ואת המים שותים, וכי יש אפשרות לשתות אוכל ולאכול מים, וא"כ למה מזכיר מהי יעשה עם האוכל? וי"ל, סיחון חשש שעם ישראל ירוקנו את השוק של חשבון, ולכן אמרו להם ישראל: נקנה אוכל רק בשיעור ובמידה שאנו אוכלים, וכן לגבי השתיה. רבי שלמה לוינשטין.

ג ט. צידונים יקראו לחרמון שריון והאמורי יקראו לו שניר. הנה בפרשת ואתחנן ד מח, כתוב ועד הר שיאון הוא חרמון ופרש"י כאן הרי קרוי ארבע שמות, ולמה הוצרכו להיכתב? להגיד שבח ארץ ישראל שהיו ארבע מלכויות מתפארות בכך, זו אומרת ע"ש יקרא וזו אומרת ע"ש יקרא. ורבי חיים קניבסקי הקשה בטעמא דקרא מדוע לא נזכר כאן גם השם הר שיאון כמו בואתחנן. ותירץ עפ"מ שמובא במד"ר החדש ואתחנן, כשאמר הקב"ה למשה כי לא תעבור את הירדן, אמר משה א"כ אעלה דרך הר חרמון, והיה עולה וההר עמו והגביה את ההר ולכך נקרא הר שיאון מלשון אם יעלה לשמים שיאו, ולפי"ז מיושב היטב כי רק ב'ואתחנן' התחדש שמו שיאון.

וארטים על חורבן הבית

בבא מציעא דף ס. הגמ' מספרת שכשרבי יצחק רצה ללמד את התלמידים, אחד רצה אגדה ואחד רצה הלכה, אמר רבי יצחק אני אגיד גם הלכה וגם אגדה. וכך הוא אמר: כי תצא אש ומצאה קוצים שלם ישלם המבעיר את הבערה. אמר הקב"ה עלי לשלם את הבערה שהבערתי, אני הצתי אש בציון שנאמר: ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה, ואני עתיד לבנותה באש שנאמר: ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, והמשיך רבי יצחק שמעתתא, פתח הכתוב בנזקי ממונו וסיים בנזקי גופו לומר לך אשו משום חציו. יש להבין מה השייכות בין שתי המימרות האלו. וי"ל הנה בפסוק ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה נאמר שההצתה הייתה בציון ובבית המקדש אבל נאכלו גם היסודות, והנה בבנינה נאמר ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, וביאורו חומת אש סביב הולך על ביהמ"ק עצמו, ולכבוד אהיה בתוכה היינו היסודות שהם מכוסים. והנה לכאורה על היסודות הקב"ה צריך להיות פטור מלבנות כי הם מכוסים וטמון פטור באש, אלא שדין טמון באש תלוי בסוגית אשו משום חציו או משום ממונו, ולמ"ד אשו משום חציו חייב על טמון. ולמ"ד אשו משום ממונו פטור בטמון. וא"כ מובן ב' המימרות. כי למה הקב"ה משלם את היסודות שהצית בציון, משום דאשו משום חציו. מהספר הקדמון אמרי שפר.

ב"מ פה: על מה אבדה הארץ, דבר זה אמרו חכמים ונביאים ולא פרשוהו עד שבא הקב"ה ופרשה על עזבם את תורתי, ופירושו אמר רבי יהודה אמר רב על שלא ברכו בתורה תחילה. ונתקשו בזה גאוני הדורות מה נתקשו ע"מ אבדה הארץ וכתוב ג"כ שחכמים ונביאים לא פירשוה, הרי פרשו גם פרשו כי במקדש ראשון עברו על כל העבירות החמורות, וכדאיתא ביומא ט: שבית ראשון נחרב על ע"ז ג"ע ושי"ד. ועו"ק האם בשביל שלא בירכו בתורה תחילה נענשו בעונש כ"כ גדול. וידועים דברי השי"ך בזה באור"ח מז שהשראת השכינה מגיעה ע"י עסק התורה, וכשעוסק בתורה לשמה אז הקב"ה משרה שכינתו בתוך כאו"א ואז כל הארץ מאירה מכבודו יתברך, אך כשלומד לשם צורך דברים גשמיים כגון לידע הלכות מו"מ ולהראות חכמתו ולהתגאות אז השכינה בורחת מהם והארץ נשארת בגשמיותה. ומוסיף ע"כ הפרמ"ג (במשב"ז מז א) שלפי"ז יובן ג"כ מה שנאמר בגיטין דארץ ישראל היא ארץ הצבי כצבי שעורו לא מחזיק את בשרו רק הוא מתרחב לפי הצורך כך אר"י. וביאורו, שארץ ישראל היא באמת קטנה רק כשיש השראת הקדושה היא מתרחבת, ואימתי יש השראת הקדושה כשלומדים לשמה. אבל כשלומדים לשם גשמיות מסתלקת הרוחניות והארץ מתקטנת ממש, וא"כ מובן מה הכוונה על מה אבדה הארץ שהוא כפשוטו על מה אבדה היינו נתקטנה הארץ, וזה אף אחד לא פירש עד שבא הקב"ה בעצמו ופירש על עזבם את תורתי והיינו שלא העריכו מספיק את התורה וממילא לא היתה השראת הקדושה ולכן הארץ אבדה והתקטנה. ולפי הב"ח והפמ"ג הכל מיושב.

איתא בשמות לח כא אלה פקודי המשכן משכן העדות. כותב רש"י מחז"ל המשכן משכן שתי פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עוונותיהם של ישראל. מקשה ע"כ רבי חיים מוולאז'ין איך שייך לקחת את בית המקדש בתורת משכון הא בית המקדש הוא בית חיינו כדכתיב רחם על ציון כי היא בית חיינו, ובתורה מצאנו איסור מפורש בדברים כד ו שאסור לחבול רחים ורכב כי נפש הוא חובל ואומר שם רש"י שאסור למשכן בדברים שעושים בהם אוכל נפש, וא"כ ק"ו בית חיינו שיהיה אסור לחבול? מתרץ ע"כ רבי חיים מוולאז'ין שאה"נ כשיגיע הזמן שנרגיש שבית המקדש הוא עצם החיים שלנו; כשנרגיש שבנפשנו הדבר אזי הקב"ה יחזירהו לנו, וכעי"ז מופיע במדרש איכה אם יש דור שהוא מצפה למלכותו מיד הם נגאלים.

הלכות

כמה הלכות לתשעה באב

האם בשבת זו מותר ללמוד בשבת בצהרים לא דיני אבילות וכדו'? המשנ"ב פסק שאפשר לסמוך על הט"ז שהתיר ללמוד בשבת אף שאר עניינים.

להחזיק חוטי הציצית בטלית קטן בקר"ש בתשעה באב: הרב שטינמן ורבי חיים קניבסקי נהגו להחזיק ואילו רבי ניסים קרליץ לא החזיק.

תהילים בתשעה באב: לנשים התירו. ולגברים כשמתפלל על חולה מותר לכו"ע, ובלא"ה זה נידון ידוע.

עבודה בתשעה באב: אסור לעבוד בט' באב, אבל ביביסיטר וקייטנה התירו לעבוד ולקבל כסף, הרב אלישיב.

קריאת שמע בשחרית ובמנחה בתשעה באב: אדם שאיחר קריאת שמע בתשעה באב או קרא לפני התפילה יכול לקרוא שוב עם ברכותיה, אך לא יקרא במנחה כשמניח תפילין.

חולה הצריך לאכול בתשעה באב י"א שיבדיל קודם האכילה ויתחיל מבורא פרי הגפן ורבי חיים קניבסקי פסק שיאכל בלי הבדלה משום האיסור לשתות יין. קטנים יכולים להבדיל.

הלכות לנופש

דיני ממונות המצויים בנופש שצריך להיזהר מהם: מלוקט מתוך קיצור ההלכות השכיחות לנופשים בימי ביה"ז. ניתן לקבל את החוברת המלאה במייל gr614196@gmail.com

א. דיני ממונות ישנם דברים המצוים מאוד, ובחלקם הדין משתנה לפי פרטים קטנים, והוזכר רק השאלות המצויות כדי ליתן עליהם את הדעת, ובכל דוגמא כזו וכדומה, יש לברר היטב את המציאות והדין.

ב. מצוי שרוצה לארח אנשים נוספים במקום ששוכר, בדין זה ישנם פרטים רבים, כגון אם שכר לפי מיטות או לפי מספר ממוצע של אנשים, וכן אם זה ארעי או בקביעות, וכן אם האורח הוא מהסמוכים על שולחנו.

ג. מזמין הסעה והסעה מאחרת, עד כמה זמן צריך להמתין לו.

ד. שכר מקום, הגיע למקום ויש שם דברים המפריעים לו קצת או הרבה, או שחסרים שם דברים חיוניים או לא כ"כ חיוניים, שסוכם עליהם מראש או שלא סוכם, כגון כלב בחדר נעול או בחצר, מזגן אינו תקין, סתימה בביוב שגורם לריח או מגביל בשימוש, רעש בניה מבחוץ, סיכמו על מקום שרואים ים או נוף ואינו מדוייק, מתי חייב לקיים את הסיכום, לשנות, לבטל, ובחלק מהדברים שונה כאשר היה כך כבר לפני שהגיע למקום, או שהתקלה נתחדשה ונוצרה רק אחרי שכבר נכנס.

ה. השתמש במיקרוגל וכדו' במין מסויים בשרי או חלבי, יש אופנים וצורות שימוש שצריך להודיע לבעליו, ויש אופנים שיתחייב לשלם.

ו. כששוכר דירה, הדין שעל מה שיש לו רשות להשתמש מתחייב בשמירה כשומר שכר, ועל מה שאין לו רשות כשומר חינם . ולכך גם אם ילד קטן שבר דבר, אפילו אם זה מהדברים שאין לו רשות להשתמש נחשב כפשיעה, וחייב ליידע את הבעלים, או לסכם עמו מראש שלא מקבל אחריות על דברים קטנים שמתקלקלים.

המשך הלכות שביעית: ליוצאים לחו"ל

א. פירות הקדושים בקדושת שביעית אסור להוציאם לחוצה לארץ, איסור זה הינו גם כאשר האדם מוציא את הפירות לצורך אכילה עצמית ולא לסחורה, ולכן הנוסעים לחו"ל לא יקחו עמם פירות שביעית, אמנם אם לוקח עמו פירות כצידה לדרך בכמות כזו שיהיה לו עד שיגיע למקום מסודר יש מקילים. **ב.** איסור הוצאת פירות נאמר רק לודאי חו"ל ולא בספק, ולכן מותר להוציא פירות שביעית למקומות המסופקים.

מאמרי מוסר וסיפורים על ענייני היום

ב"מ ל: דאמר רבי יוחנן לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עבדו לפנים משורת הדין. ופירש המהר"ל: כי בודאי חטאים אחרים היה להם כדמפרש ביומא (ט' א') מכ"מ אם היו עושים לפנים משורת הדין גם הקדוש ברוך הוא היה נושא להם פנים וכן דרשו ז"ל במס' ברכות (כ' ב') כ' אשר לא ישא פנים וכתיב ישא ה' פניו אליך אמר הקדוש ברוך הוא איך לא אשא פנים לישראל כי אני כתבתי בתורתי ואכלת ושבעת והם מדקדקים עד כזית ועד כביצה, ולפיכך אם היו עושים לפנים משורת הדין היה הקדוש ברוך הוא גם כן עושה להם לפנים משורת הדין. אבל השתא שהעמידו דבריהם על דין תורה לא עשה הקדוש ברוך הוא לפנים משורת הדין. ומי שמתנהג לפנים משורת הדין הקב"ה מתנהג עמו כך ומוסיף לו זכויות ישועות חיים בריאות אושר ושמחה. נביא להלן מספר סיפורים מה זכו והרוויחו הנוהגים לפנים משורת הדין.

בהלוויית רבי שמשון דינין סיפר רבי ניסן גולדברג סיפור מעניין. כשהיה רבי שמשון קרוב לגיל תשעים פנו אליו מגמ"ח גדול ושאלו אותו על פלוני שרוצה הלוואה גדולה מאד, האם הוא אדם אחראי וישלם במועד, ואמר להם שנראה לו שהוא אדם ישר וכשר. הוא לא חתם ערבות כלל, רק אמר את דברו, והגמ"ח הלוה לאותו פלוני בהסתמך על חוות דעתו. אמנם לבסוף אותו יהודי לא פרע את חובו לגמ"ח. רבי שמשון הלך לרב שטינמן וסיפר את העובדה, אמר לו הרב שטינמן: 'מעיקר הדין אתה פטור, אבל לפנים משורת הדין תשלם'. אמר לו רבי שמשון: הרי אין לי כסף לשלם? אמר לו לקחת גמ"ח ולשלם. אמר לו: אני בן תשעים, איך אקח גמ"ח? מי יודע אם אוכל לפרוע את זה? אמר לי הרה"י: 'תשלם, הקב"ה יעזור שתצליח לפרוע את החוב. עברו כמה שנים, ויום אחד פונה אלי רבי שמשון ומספר שהיום סיים את התשלום האחרון, והיה שמח מאוד. באותו לילה נפטר רבי שמשון! בזכות זה שהתנהג לפנים משורת הדין האריך ימים.

סיפר רבי יהודה אריה הלוי דינר: היתה בבני ברק חנות שמכרו בה רהיטים, ובעלת החנות, שהיתה אלמנה, היתה משאירה חלק מהרהיטים בחצר. כל השכנים טענו שזה מפריע להם, ותבעו אותה בדין תורה אצל רבי ניסים קרליץ שתכניס הכל לתוך החנות. בדין התורה נפסק שעל פי דין יש לשכנים זכות לבקש ממנה להכניס את הכל לתוך החנות, אבל רבי ניסים פנה לשכנים ואמר: תנו לה בבקשה להשאיר את הרהיטים שלה בחוץ. כל השכנים הסכימו לנהוג לפנים משורת הדין כבקשתו, חוץ משכן אחד, שטען שאם בית-דין רוצה לעשות חסד, שזה לא יהיה על חשבונו אך לבסוף גם הוא הסכים, וכך נשארו הרהיטים בחצר. והנה כעבור שנתיים, הבן של אותו שכן נפל מהחלון על הרהיטים ומנעו מהילד מוות בטוח.

הפני מנחם קנה דירה וקבע עם המוכר שלקראת חג הפסח יפנה המוכר את הדירה, אולם, ברגע שהפני מנחם הבין מתוך רמיזה שמחמת כמה סיבות יקשה על המוכר לפנותה בטרם יכנס הפסח, מיד שלח לאמור לו שאותו הזמן שנקבע ביניהם 'לאו בדווקא' הוא. ומצידו יכול המוכר להישאר בה אפילו כחודשיים אחר הפסח. ולמרות זאת הפני מנחם שילם את כל תשלומיו חודשיים לפני הזמן לפליאת ותדהמת המוכר, לאחר מכן הסביר לחתנו הרב אברהם דוב ליפל שעשה זאת מאחר שהבין שהמוכר דחוק וכך יוכל להכין עצמו לצאת מהדירה. אחר זמן פגש הפני מנחם את המוכר ובשמחה רבה גילה את אזנו על הנס שאירע לו בזכותו. דהנה ההולך לפנים משורת הדין הקב"ה מנחה אותו ומראה לו את הדרך הישרה, ראה נא והביטה, את הכסף שהכנתי עבור הדירה הפקדתי אצל 'סוחר' אחד. זמן קצר אחר שהוצאתי את הממון משם הפסיד הלה את כל נכסיו ועמם את כל המעות שאנשים הפקידו אצלו. ואילו לא הוצאתי אז את המעות מתחת ידו לא היה נשאר עמי אפילו פרוטה אחת רק בזכות שהלכתי לפנים משורת הדין לעזור למי שהשעה דחוקה לו ניצלתי מהיזק אדיר כל כך.

בהגדת 'מעשי למלך' מובא סיפור, על הבבא חאקי: כאשר עלה הבבא חאקי לארץ ישראל, סבלו הוא ובני משפחתו דוחק ומחסור. הוא התגורר במעברת עולים בגבעת אולגה, ועודד ורומם את רוחם הנכאה של אחיו, אשר התגוררו באהלים פרוצים בעיצומו של החורף, בתנאים קשים אשר לא הורגלו אליהם בארץ הולדתם. משפחתו של הבבא חאקי הגיעה לעתים עד פת לחם ממש. כאשר ביקשה הרבנית כסף להוצאות שבת, העניק לה דרשה נלהבת בענייני ביטחון. במר לבה אמרה הרבנית: הבוטח בה' חסד יסובבנו, את הביטחון רואה אני, והחסד – איה הוא? השיב לה הבבא חאקי בנועם: אנו נבחנים עתה בניסיון העוני. אם נעמוד בו כראוי, יגיע החסד. יצאה הרבנית החוצה, ועל המדרגה הסמוכה למעונם מצאה עשר לירות, סכום נכבד באותם ימים. חזרה ובשרה: עמדתי בניסיון והחסד הגיע!. אך הרב ראה בכך המשך הניסיון, ואמר: אמנם מצד הדין מותר לקחת את המעות הללו, משום שהבעלים התייאשו מהן, אבל ראוי לנו לנהוג לפנים משורת הדין ולהכריז עליהן. איך נתענג במעדני השבת, שנקנו במחיר צערו של יהודי!! נכריז על הכסף, ורק אם לא יבואו לתבעו נשתמש בו. הרבנית הסכימה בשמחה, עודם מדברים, והדור הגיע, ועמו מכתב רשום שבו המחאה בסכום נכבד. נענה הבבא חאקי ואמר: עכשיו הגיע החסד.

הרבנית קניבסקי היתה נוהגת לפנים משורת דין במכירת הביצים הידועה שלה. כל ביצה סדוקה או שבורה החליפה באחרת על חשבונה. לא פעם הגיעו ילדים קטנים, והביצים נשברו במדרגות. הרבנית העניקה להם תבנית חדשה בלא לגבות על כך תשלום, לא תמיד היה כסף מזומן בידי הקונים, והרבנית הסכימה שישלמו פעם אחרת, אם יזכרו. בסופו של דבר המכירה הזאת גרמה לה רק נזק כספי, אך זכתה להיות גבאית צדקה ענקית ולחלק סכומי עתק כל חודש.

מספר אברך בעל המעשה, שהתגורר בדירה בת חדר וחצי. המשפחה גדלה, ולכן היה צריך לרכוש דירה גדולה יותר. לבסוף, בשל התקציב, שעמד לרשותו, התפשר על דירה בת שני חדרים וחצי שיש בה אופציה להרחבה, וכל הרישיונות והאישורים היו כבר מוכנים. כמובן, מחיר הדירה היה יקר יותר בגלל האישורים להרחבה. אבל היה שווה לשלם יותר, כדי שיוכל לבנות כשיתאפשר לו בעתיד. בינתיים, השכן מהבניין ממול בנה, ופתח חלונות מול המקום שהאברך היה אמור לבנות בו. חלף זמן מה עד שהאברך השיג את הכספים לבניה. הוא בירר על קבלן טוב ואמין, הוכנה תוכנית, והעבודה עמדה להתחיל בשעה טובה. והנה נקישות על דלתו. בפתח עמד השכן וטען כלפיו: "אם אתה תבנה, אתה תהרוס לי את הבית!!", הוא טען בלהט. "אתה תאפיל לי את הבית, ובנוסף תוכל להסתכל לי בתוך הבית. בקיצור, אני לא מוכן שתבנה!!". אומר לו האברך: "יש לי רישיונות מהעירייה והיתר בניה להרחיב את הדירה. למעשה, קניתי את הדירה רק בגלל האפשרות להרחיב, אתה הוא זה שלא היית בסדר ופתחת חלונות שלא כדין". "אני מודיע לך דבר אחד: אם אתה תבנה, אני אעמוד מול הטרקטור ואשכב מתחת הגלגלים ולא אתן לך לבנות. אתה פה לא תבנה!!!" – אמר השכן ויוצא מבית האברך. האברך היה נסער מאוד וסיפר לאשתו את מה שאירע. "קח אותו לדין תורה", מייעצת האשה. אולם בעלה עונה לה: "אני לא מחפש לריב". "מי מדבר על לריב? דיברתי על דין תורה, שם יפסקו עם מי הצדק". "ראיתי עם מי יש לנו עסק, גם כשנלך לדין תורה, יהיו מריבות גדולות. אני לא רוצה לריב", הוא מסביר. "אני לא מבינה אותך. צפוף וקשה לנו עכשיו, עברנו לדירה הזאת כדי להרחיב, ומה יהיה? הכול יישאר תקוע?". הוא מתלבט: יש רישיונות מוכנים, המשפחה גדלה בינתיים. מה יהיה? איך נסתדר? מה לעשות, לבנות או לא לבנות?... האשה לוחצת ורוצה שכבר יתחיל את תהליך הבניה. "אנחנו צודקים במיליון אחוז, אבל אולי נלך לפנים משורת הדין!". ואשתו עונה לעומתו: "אל תהיה צדיק הרבה! אל תשכח שאתה צדיק על חשבוני ועל חשבון הילדים, צריך ללמד את השכן הזה לקח פעם אחת ולתמיד. ואדרבה – כבר דוד המלך ע"ה אמר: 'עם נבר תתברר ועם עקש תתפתלל!'" לבסוף שכנע אותה להמתין עוד זמן מה, עד שיראו מה ילד יום. חצי שנה חלפה והאברך המשיך ללמוד כרגיל בכולל. יום אחד הגיע יהודי מבוגר וביקש ללמוד תורה. הוא קבע חברותא עם האברך. לאחר מספר ימים, כאשר הרגישו עצמם כידידים, שאל החברותא את האברך: "כמה ילדים יש לך?". "שישה ילדים, בלי עין הרע" "וכמה חדרים יש לכם?" הקשה היהודי. "שניים וחצי". "איך אתם מסתדרים עם שישה ילדים בשני חדרים וחצי?". "באמת קשה לנו. קניתי את הדירה במטרה להרחיב אותה ולבנות עוד חדרים, ויש לנו את כל האישורים, אבל השכן מהבניין ממול מתנגד". "מה זה מפריע לו?". "הוא פתח חלונות מול הדירה שלי, וטוען שהבניה תחסום לו את האור ותפגע בפרטיות שלו". אמר החברותא: "אתה רואה שאני אדם מבוגר. את שנותי העברתי במסחר, והשנים שלי מעכשיו הן קודש לתורה ומצוות. הייתי סוחר, הרווחתי הרבה כסף, ואת הכסף שלי אני לא אקח לקבר, נכון?!". האברך מביט בו בשתיקה ולא מבין את פשר השתפכות הפתאומית. החברותא מבחין בתמיהה שלו ומחייך: "אני מבקש ממך, שתלך ותקנה עכשיו דירה חדשה בת חמישה חדרים, יפה ומסודרת. תמכור את הדירה שלך ואת הפער בין שתי הדירות אני משלים". "מה פתאום? מדובר בסכום ענק!!!" "שמעת מה שאמרתי לך? עבדתי כל החיים שלי, ואני צריך להגיע עם משהו לעולם הבא. כל רגע שאתם תגורו בדירה החדשה, יהיה מצווה שלי"... בסופו של דבר, האברך שמע לעצת החברותא. קנה דירה גדולה, מרווחת ויפה באזור מצוין, והכל בא על מקומו בשלום. אין ספק, שהניסיון היה קשה ביותר. הוא ראה כיצד השכן מנצל את ליבו הטוב, ושתק. כיצד השכן הרשה לעצמו לעשות דין לעצמו ולבנות על חשבונו ולמרות זאת לא רב אתו. כאשר יש שנאת חינם –יש חורבן, צער וסבל. כאשר חיים באמונה עם הקב"ה ומוותרים – זוכים להצלחה.

ר' יוס'ל היה שיפוצניק, ששמו הטוב הולך לפניו. באחד הימים פרץ ויכוח בינו לבין אחד הסוחרים הגדולים על סכום גדול מאד, לר' יוס'ל לא היה ספק שהצדק עמו, ומאחר שכך, נאלץ לפנות לבית הדין. לאחר הדיון פסקו הדיינים, כי הדין עם ר' יוס'ל ועל הסוחר להשיב לו את כל כספו. משסירב הלה לקיים את פסק הדין, התירו לו בית דין לפנות לבית המשפט. ר' יוס'ל בלית ברירה מצא את עצמו פותח תיק תביעה. התהליך המשפטי התנהל בעצלתיים, והחוב תפח מחמת ריביות וקנסות, ולכל זאת אמור להצטרף הוצאות המשפט. יום אחד התעורר ר' יוס'ל וחש כאבים עזים ברגלו הימנית... "כנראה מתחתי את השריר", חשב והמשיך בסדר יומו הרגיל, מתעלם מהכאב הטורדני, אך הכאב החמיר והתפשט למעלה לכיוון הברך. לאחר שלושים שנות עבודה בבריאות טובה נאלץ בפעם הראשונה להיכנס לרופא אורטופד. הרופא הפנה את ר' יוס'ל לסדרת בדיקות וצילומים. התוצאות היו חמורות. גם הפרופסור וגם מנהל המחלקה היו בדעה אחת: הדיאגנוזה הרפואית מצביעה על זיהום חמור שפשט ברגל, וגרוע מזה אף נראה התחלה של נמק... רח"ל. ר' יוס'ל קיבל את מה שעבר עליו בהכנעה ובאמונה. על המדף בביתו נערמו ערימות של תרופות, משחות, רטיות ותחבושות. כוחותיו הלכו ונחלשו, והוא נאלץ להפסיק את עבודת השיפוצים. מצב הרגל לא היה פשוט כלל, הפצע המוגלתי והמדמם הלך והתרחב. רופא בכיר ובעל שם המוכר במיוחד באבחנות מסוג זה, אמר לר' יוס'ל את מה שכל כך קיווה לא לשמוע: "ניתוח כריתה!" הקביעה היתה חד משמעית! בלית ברירה קבע ר' יוס'ל תור לניתוח, ואף קבע תור לטיפול והתאמת רגל תותבת. באחד הימים לפני הניתוח, עדכן עורך הדין את ר' יוס'ל כי התביעה עומדת על סך של מאה שמונים אלף שקלים! (סכום עצום באותם ימים) וכפי הנראה עשוי בית המשפט לפסוק בימים הקרובים. מהתבטאויות השופט נראה שר' יוס'ל עומד לזכות בתביעה ובגדול, כך הודיע עורך דינו. הכסף יוכל להביא תועלת רבה, בפרט כשבעוד זמן קצר יאלץ להתמודד עם חייו כנכה ל"ע. הוא יאלץ להפסיק לעבוד, וכן יאלץ לעבור מדירת הפאר שלו בקומה שלישית לדירת קרקע, ובכלל הכסף הזה מגיע לו בצדק וביושר בדין ובמשפט. ואז לפתע צלצל הטלפון. היה זה האדמו"ר מפינסק קרלין זצ"ל. הרבי בכבודו ובעצמו שוחח עמו! הוא נעמד ביראת כבוד וכולו היה נרגש. "שלום לך ר' יוס'ל, מה שלומכם?" פתח הרבי בנעימות, ומיד ניגש לענין שלשמו התקשר: "שמעתי שהינך מתייסר מאוד ברגליך ואתה עומד לפני כריתה... ובכן, באתי להציע לך עסקה כדאית". "אולם זה בתנאי שתחזיר לי תוך שעות ספורות תשובה ברורה ומוחלטת. אם תוותר ליריבך על מלוא החוב ותמשיך ידך מהתביעה המשפטית שאתה מנהל נגדו, אני מבטיח לך כי רגלך תתרפא לחלוטין ולא תצטרך לכרות אותה". השיחה הסתיימה, ידיו רעדו וראשו הסתחרר. השיחה הוציאה אותו משלוותו. הוא התקשה לעכל את מה ששמע. "לוותר לגמרי? על כל התביעה? איך אפשר לחשוב על זה?" "הרי הכסף מגיע לי בצדק וביושר, ומדוע הרבי עוזר לסוחר הנתבע שאינו נמנה כלל על קהל חסידיו, ובכלל הוא התנכל אישית לרבי ומוסדותיו בפומבי, מה פתאום לוותר לו?" לאחר דקות ארוכות שהיה שקוע במחשבותיו חשב: "אולי לוותר? אולי כדאי לנהוג לפנים משורת הדין? הרי אני זקוק לישועה ורפואה מידו הפתוחה, גם אני מבקש מבורא עולם להתנהג עמי לפנים משורת הדין... ובנוסף יש לי הבטחה נאמנה מהרבי" שעה ארוכה התחבט והתלבט. לאחר התייעצויות עם בני ביתו, קיבל החלטה לא קלה: "מוותרים על התביעה!" כשהובאה ההחלטה לפני הרבי אמר לו הרבי מיד: "אם כך, תבטל את התור לניתוח, ואתה יכול להפסיק לקחת תרופות ־ הרגל תבריא מעצמה". באמונת חכמים תמימה לקח ר' יוס'ל מיד את כל ערימת התרופות, התחבושות והמשחות למיניהם, אסף את הכל וזרק לפח האשפה. בנוסף התקשר לבית הרפואה וביטל את מועד הניתוח. הנס לא איחר לבוא, הנמק החל לגלות סימנים ראשונים של נסיגה, הפצעים המדממים החלו להגליד, הכאבים הלכו ופחתו, ועור חדש צח ונקי כיסה את הרגל המתאוששת, ואט אט חזר ר' יוסל להתהלך על רגליו כאחד האדם. חלפו מאז שנים רבות, ר' יוס'ל ממשיך לעמוד על שתי רגליו, לאחר שויתור נאצל גרם לרגלו להתרפא בדרך פלא. פניני עין חמד.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך שו"ת

שאלה: מה מיוחד בשבת חזון? **תשובה:** רבי צדוק הכהן מלובלין כותב ששבת חזון היא עת רצון גדולה, והטעם לכך כי כל השבוע זה דין קשה כי הם תשעת הימים ובשבת מידת הדין מתהפכת לרחמים וההתהפכות היא באותה מידה ואם הדין קשה אז הרחמים הם עצומים. וכ"כ האוהב ישראל ששבת חזון היא השבת הכי גדולה במעלתה יותר מכל שבתות השנה. והמהרש"ם מברעזן כתב שהתפילות בשבת חזון מעלות את התפילות של כל השנה למעלה. עוד זמן של עת רצון שמובא בבני יששכר והרב ואזנר היה מעורר ע"כ כל שנה בזמן זה הוא זמן מנחה של תשעה באב. ורבי פנחס מקוריץ היה אומר שאם אדם זקוק לאיזו ישועה אז הזמן המסוגל מאוד לבקש עליו הוא כשיושבים על הקרקע בתשעה באב.

שאלה: כמה שורות אבנים יש בכותל המערבי ומתי זה נבנה? **תשובה:** הקיר המקורי של הר הבית הוא רק שבע שורות הראשונות מהרצפה. בזמן בית המקדש היה עוד 12 שורות מעל השבע אך הרומאים החריבו אותם, ויש לשים לב שכל השבע שורות אפשר לזהות אותם ע"י שיש איזה מסגרת שהיא קצת שקוע משאר האבן, ארבעת השורות שמעליהם שהם אבנים בגודל מטר על מטר בערך הם שרידי בניה של מוסלמים מלפני 1300 שנים שרצו להקים שם מסגד, מעליהם ישנם שורות של אבנים קטנות יותר שנבנו אף הם ע"י המוסלמים בתקופות מאוחרות יותר. השורות שלמעלה ממש מיוחסות למונטפיורי שרצה להראות חזקה של היהודים על מקום זה. ושלושת השורות הלבנות העליונות ממש נבנו לא מזמן ע"י שלטונות האיסלם בהר הבית. ויש להוסיף שעיקר הכותל נמצא מתחת הקרקע

בגובה של 8 מטר כמו שרואים כיום בכל החפירות שעשו למטה, ובכותל מה שנקרא הרפורמי רואים את זה.

שאלה: לא חרבה ירושלים אלא על שנאת חינם עד כמה צריך להיזהר מלפגוע בשני? **תשובה:** מקובלנו מרבותינו שכשיבוא המשיח ויראה לבנות את בית המקדש אם זה יהיה על חשבון הפגיעה בשני לא יבנו את בית המקדש, כי פגיעה ביהודי היא פגיעה בקב"ה בעצמו כביכול. והכי חמור הוא לדבר רע על השני.

שאלה: בפרשתנו מובאת המצווה של הילוך ד"א בארץ ישראל וד"ז נלמד מהפסוק אעברה נא ואראה את הארץ הטובה (כתובות קיא.) האם ד"ז נאמר רק בד"א חדשות או בכל ד"א גם ישנות מקיים את המצווה? **תשובה:** דעת רבי חיים קניבסקי שאין דין דווקא בחדשות אלא ה"ה בכל ד"א בארץ ישראל אפי' ישנות יש את המצווה הזאת.

שאלה: איך נקרא החודש שאנו נמצאים בו כיום? **תשובה:** החת"ס בהגהותיו על שו"ע תקנא ב כתב שעד תשעה באב נקרא חודש אב. ומי' באב נקרא מנחם אב.

שאלה: איזו מצווה מיוחדת אפשר לקיים בטיולים שעושים ברחבי הארץ בימי בין הזמנים? **תשובה:** היות ובהרבה מהטיולים הציבור הכללי נחשף אלינו במגע ישיר ולא דרך התקשורת המסיתה יש באפשרותינו לקיים את המצווה הענקית ביותר וזוהי מצוות קידוש השם. וע"י שננהג באופן הראוי לבני מלך נזכה לקדש ש"ש בעולם, והקב"ה מאוד אוהב את זה, ומכלל הן אתה שומע לאו. עוד מצווה גדולה שמזדמנת למטיילים המון בימי בין הזמנים היא מצוות ונשמרתם **מאוד** לנפשותיכם ולכן כדאי מאוד לנצל את הטיולים בימי בין הזמנים לקיום מצוות אלו ביתר שאת ועוז.

שאלה: מהי החיה הדומה ביותר לאדם והיא גם הולכת על שתיים? **תשובה:** כולנו יודעים שהקוף היא הבע"ח הדומה ביותר לאדם אך בין סוגי הקוף יש מינים שהדמיון החיצוני שלהם לאדם הוא דומה ביותר וזה הגורילה למיניה (שזה כולל שימפנזיה, אורנג אוטן ועוד). בבעלי חיים אלו הפרצוף שלהם כולל העיינים האף המצח השפתים מספר השינים העצמות השרירים מבנה הגוף ושאר אברים דומים מאוד לאדם ואין להם גם זנב. ויש לציין שעד לפני כמאה שנים לא ידעו כלל על קיום של בעל חיים זה הנקרא גורילה. בתחילה כשגילו אותה כל הרואים אותה קראו לה חצי חיה וחצי אדם ונבהלו ממנה מאוד. הגורילות הן חזקות מאוד ויכולות ברגע לחסל רח"ל בני אדם ואת רוב החיות שפוחדות ממנה מאוד, אך למרבה החסד ה' עשה נס שהגורילה פוחדת בדרך כלל מבני אדם.

שאלה: מה האירועים הכי מפורסמים שקרו בתשעה באב? **תשובה:** האירוע הראשון היה **חטא המרגלים** ולאחריו **חורבן בית ראשון** ו**חורבן בית שני.** בתשעה באב גם **חרבה ביתר** ושנה לאחר חורבן ביתר, חרשו הרומאים את הר הבית. עוד ראוי להזכיר כי **לפני 800 שנים גורשו יהודי אנגליה מארצם בתשעה באב. מאתיים שנה לאחר-מכן,** היה תשעה באב היום בו נכנסה לתוקף גזירת המלך פרנגדו ואשתו איזבלה על פיה אסור ליהודי לדרוך על אדמת ספרד. בכך באה לקיצה תקופת 'תור הזהב' של יהודי ספרד שנהנו עד אז מרווחה ושגשוג רוחניים וחומריים.

שאלה: מתי ואיך בדיוק התבצע גירוש ספרד בימים אלו לפני קרוב ל – 600 שנים? **תשובה:** גירוש ספרד היה בשנת (ה'רנ"ב) גרשו את כל היהודים שסירבו להתנצר. המגורשים שהיו קרוב ל- 100 אלף יהודים גלו לארצות אחרות, אך חלק יותר גדול שמוערך בכ – 200,000 יהודים העדיפו להתנצר למראית העין. רובם המשיכו לחיות חיים יהודים בסתר והם נקראו אנוסים. בעניין המספרים יש גרסאות שונות כמה בדיוק היו.

שאלה: מהי ההתנהלות של בן תורה בבין הזמנים בחלק הרוחני? **תשובה:** צריך לדעת שבבין הזמנים אין היתר של ביטול תורה, וחובה להמשיך את רצף העליה מהזמן גם לביהז"מ, ובשנים עברו כתבו כל גדו"י כרוז שבני הישיבות לא יפחתו מארבע שעות לימוד כל יום בימי ביהז"מ, וכל אדם יקבע לעצמו זמן ואפי' חברותא ללמוד איזו מסכת או לחזור על איזה עניין, ומי שטוב בביהז"מ זה סימן שהוא בן עליה כל השנה. והלומד בימי בין הזמנים מקבל שפע מיוחד לכל השנה אף במה שאין לו בזמן, משום שהוא זמן רפוי ובכל יום השפע של אותו היום מתחלק בין כל לומדי התורה, וכשיש הרבה לומדים אז מגיע לו קצת מהשפע הזה, אבל בביהז"מ, שהלומדים מועטים, אז השפע והס"ד שיפלו בחלקו גדולים הרבה יותר. ועיקר העיקרים להתפלל כמו בן תורה במניין, וכשמתחיל את היום בתפילה במניין וזמן קר"ש עם ברכותיה זוכה להצלחה כל היום ומכלל הן...

שאלה: מה היה אופן מנוחתם של גדו"י בביהז"מ? **תשובה:** אני יודע מה נהגו זקניי, **הרב אלישיב** בשנים הראשונות היה נוסע לנתניה או לאשדוד להיות ע"י הים. רבי חיים קניבסקי מביא בשם החזו"א שהים הוא בריא לראש ולמוח, והחזו"א אף היה נוסע הרבה לים והיה נמצא במים רבע שעה ועוד חצי שעה בחול. ועד לא לפני הרבה זמן רבי חיים היה נוסע כל בוקר לים כדי להתאוורר. ובשנים המאוחרות יותר הרב אלישיב היה נוסע בחופש לטלזסטון לאויר ולשקט שיש שם, ובהמשך נסע לבית בתו הרבנית אורבך ע"ה. **רבי חיים קניבסקי** נח כמה שנים בצפת, וידוע שאף החזו"א נפש בצפת.

שאלה: מטבע הדברים בחופש חייבים תעסוקה כי אחרת הבטלה מביאה לידי שעמום והשעמום מביא לידי חטא, מהי התעסוקה הכי טובה? **תשובה:** כל עוד שייך להעסיק את הילדים במסגרת הביתית זה הדבר הכי נכון הכי בריא והכי טוב ולא יישכח לנצח, והרעיונות הם רבים כחול אשר על שפת הים ויש הרבה חנויות ליצירות מאוד מעניינות שלא היו כלל כשאנו היינו ילדים, כמו הפלימוביל שיש היום גם ביצירות יש דברים משגעים, רק למצוא אותם. דוגמאות קטנות להכין עם הילדים סוגי מאכלי חדשים, ולפני"ז ללכת לחנות לקנות מוצרים בשביל המאכל, וכן לעשות ערב אפייה ולשחק עם הילדים. רבי חיים קניבסקי שיחק הרבה בחופשות עם הילדים בכל סוגי המשחקים שהיו אז ויש אותם ג"כ היום, והעיקר להיות מתוכנן מראש.

שאלה: יש רבים שלא מצליחים לחיות בתבונה ולא מצליחים לגמור את החודש, איך יוכלו לעלות על דרך המלך? **תשובה:** שמעתי מכמה וכמה אנשים שבמשך שנים חיו באופן לא מסודר והם נאלצו להתגלגל בגמחי"ם, עד שבא בין הזמנים והם הקדישו זמן לעבור על כל ההוצאות שלהם בכרטיסי אשראי ובחשבונות הבנק והם גילו איך אלפי שקלים הולכים כל חודש לשטויות, ומבין הזמנים הם החלו להתנהג בצורה מושכלת ובריאה וזכו לצאת מסבך החובות, לכן בביהז"מ שאדם קצת עוצר ממרוץ החיים כדאי למצוא זמן בשביל עניין חשוב זה.

שאלה: על מה צריך להיזהר במיוחד כשהולך לים? **תשובה:** ים סוער או מקום שאין מצילים צריך זהירות ושמירה על שמירה כשנכנס לשם. וצריך מאוד להיזהר בזה כי כשאדם עושה דבר שהוא מסוכן ניתן רשות למשחית לקטרג ואפי' כשלא נגזר עליו להינזק אם הוא נמצא במקום מסוכן הוא יכול להינזק. ובפרט יזהר בשמירת הנפש שהוא העיניים שבקל אפשר להיכשל בזה במקומות כמו הדרכים לים. וכשהילדים הולכים לים יש לבדוק היטב כל הפרטים קודם ולהדריכם ע"כ בנועם.

שאלה: בימים אלו אנו אבלים על חורבן הבית ומתפללים ומייחלים שהמשיח יבוא ויגאל אותנו, וחובה עלינו לצפות ולייחל לבואו ובכל רגע הוא יכול לבוא באופן פתאומי בלי הכנה כלל, מה יהיה כשיבוא המשיח? **תשובה:** כתוב בספרים כי קודם שיבוא המשיח לא תהיה שום הכנה והוא יבוא בפתאומיות (ואם יבוא בזמנו אז אליהו הנביא יודיע ע"כ יום קודם לכן). קודם ביאת המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג (ויש קבלה של המהרי"ל דיסקין בשם הגאון מוילנא שזה יארך 12 דקות, ובזמננו בעידן האטום זה לא תמוה) ומטרת המלחמה היא להיפרע מהגויים ולהענישם עונש מרובה, וזו תהיה מלחמה אדירה שימותו הרבה מאוד גויים שעשו הרע בעיני ה', וכן ימותו רבים מאוד מפושעי ישראל וכן ימותו כל מי שלא רצה וציפה לבואו של המשיח. וחכמינו אומרים שבדורנו כל מי שהוא נשאר במסגרת של שתו"מ כבר נקרא צדיק שישאר לביאת המשיח כי הנסיונות בחוץ כ"כ גדולים ובכ"ז נשאר יהודי מאמין ושותו"מ לכן כולם יהיו בגאולתו. וכיום לא יודעים לומר מי בדיוק זה המדינות הנקראות גוג ומגוג, וע"י האותות והמופתים שיהיו באותה מלחמה יכירו וידעו כל יושבי תבל כי ה' הוא האלוקים, המשיח הוא ילוד אישה, אדם צדיק שנולד מאיש ואישה וחי בינינו. הוא עצמו כיום לא יודע מזה כלל ובזמן הגאולה הוא יקבל הוראה משמים להתגלות. הוא יודיע לעם ישראל שה' אמר לו שהוא המשיח וכל אומות העולם יכירו בגדלותו ועוצמתו. ובאופן טבעי בלי מלחמות הוא ישלוט על כל העולם כעין שמצינו אצל שלמה המלך שמלך על כל העולם בלי שום מלחמה. מלך המשיח יריח את העוונות של כל אדם ויהיו בזיונות גדולים למי שעשה עבירה, כי כבר א"א לשוב בתשובה על מה שכבר עשה, כי התנאים והמצב ישתנה. כשיבוא המשיח אומות העולם לא ישנאו אותנו ולא יראו לנו, לא יצטרכו צבא, המצב הכלכלי של כולם ישתפר לגמרי אנשים לא יקנאו ולא ישנאו אחד את השני, לא יהיה רעב או מלחמה, יהיה המון שלווה ורוגע לעבודת ה', הטבע של האנשים יהיה טוב ולא יגנבו ולא יגזלו וכן לא יעשו רע אחד לשני, וכל זה יהיה במהלך טבעי לחלוטין. באותו הזמן י"א שיקומו לתחיה כל היהודים, וי"א שבתחילה יקומו לתחיה מעטים מאוד מגדולי הדורות כמו משה רבינו ואהרן הכהן, ועוד מעט צדיקים, ורק לאחר זמן של ארבעים שנה או בסיום הששת אלפים שנה יקומו כולם לתחיה. המשיח גם יבנה את בית המקדש (ונחלקו בזה אימתי). הקב"ה ישחט את היצה"ר. הרמב"ם כותב שאף אחד לא יכול לדעת מה בדיוק יהיה אבל זה רוח הדברים.

שאלה: ידוע שהחזו"א היה ממליץ לכל מי שיש לו חולשה או מתחים ללכת לחוף הים. מה הדברים הבריאים שיש בהליכה לים? **תשובה:** ביקור בחוף הים מפחית מתחים ומוריד לחצים. ישנם רופאים הממליצים על ביקור בחוף הים עבור הסובלים מנידודי שינה. כל מה שנדרש הן 10 דקות בים, על מנת לספוג את הכמות היומית הנדרשת של ויטמין D החיוני לחיזוק המערכת החיסונית ועוד. מי המלח מחטאים ומרפאים פצעים. הליכה בחול הים והשהייה במי הים מסייעים מאוד לעור האדם ועוזרים לכל סוגי הבעיות הנפוצות שיש בעור. רופאים רבים ממליצים על טיולים ליליים לחוף הים עבור ילדים ותינוקות הסובלים מסטרידור (שיעול נבחני). ביקור בחוף ים משפר את היציבה. הליכה ברגלים יחפות על חול ים מגרה את אלפי קצות העצב בכף הרגל וגורמת לנו להשקיע מאמץ התיישרות והתייצבות. היתרון הגדול של חול הים הוא הרכות שבו, המאפשרת שמירה והגנה על הברכיים והמפרקים. ביקור בחוף הים מקל על הסובלים מדלקות פרקים. מחקרים מראים כי ביקורים תכופים בחוף הים הפחיתו את תחושת הנוקשות והכאבים של הסובלים. כמובן שבשעות היום יש להקפיד על מריחה חוזרת ונשנית של קרם הגנה עם מקדם של לפחות SPF 30, על שתיה מרובה ועל ציות להנחיות המצילים! ים סוער או מקום שאין בו מצילים הסכנה בו מרובה מאוד. וכאמור לעייל, צריך מאוד להיזהר בזה כי כשאדם עושה דבר שהוא מסוכן ניתן רשות למשחית לקטרג ואפי' כשלא נגזר עליו להינזק אם הוא נמצא במקום מסוכן הוא יכול להינזק, ובפרט יזהר בשמירת הנפש, שהוא העיניים, שבקל אפשר להיכשל בזה במקומות כמו הדרכים לים. וכשהילדים הולכים לים יש לבדוק היטב כל הפרטים קודם ע"כ בנועם. ויש להוסיף שכיום יש בדרכים כ"כ הרבה אסונות, ויש כמה סגולות מחז"ל להינצל מאסונות בטיולים וכדו': **א.** שילוו אותו כשיוצא. **ב.** יאמר במוצ"ש קודם הנסיעה פרשת וישלח עד חמישי. **ג.** יאמר פרשת העקידה. **ד.** ילמד קודם. **ה.** יתן צדקה קודם. **ו.** יניח ידו על המזוזה לפני שיוצא ויישא תפילה קצרה.

שאלה: הנה מגיעים ימי בין הזמנים איך עוברים את בין הזמנים בשלום בלי פגע בשמירה על בריאות הגוף והנפש של ההורים והילדים?

א. ביהז"מ הוא זמן של יצירת קשר עם הילדים שהופקדו ביד ההורים, ותפקיד ההורים בעולם לגדל ילדים בריאים בנפשם והוא חוב קדוש וחייב לבטל תלמודו בשביל זה. והנה כל השנה הוא במרוץ אבל בבין הזמנים מוטל עליו למצוא את הזמן ברוגע ובסבלנות לכל ילד בנפרד להאזין למצוקותיו; לדעת מה מפריע לו כל השנה; לשמוע אותו; לרדת לנפשו ולא לשכוח לתת לו הרבה כבוד. וכשההורה מתמסר לילד ממילא הוא מחזיר נחת.

ב. צריך לשבת עם כל ילד וילד לעשות תוכניות יום יום, וסדר יום לכלל הילדים ולדבר על הכל מראש בפרטות. כמו"כ להסביר לילד מה עושים ומה קונים. וילד שמבקש לנסוע לטיול שאין באפשרותנו להרשות לו את זה, נשב נשמע מה הוא רוצה, נגיד לו מה האפשרויות ויחליטו ביחד, יש רצוי ויש מצוי וההתחשבות והשמיעה זה יותר מכל הטיולים. ויש להטיל על כל ילד תפקיד בסדר היום, כגון: ילד אחד יעשה קיטנה, וילד שני יחליט מה משחקים, וילד שלישי יחליט איזה עוגה אמא תכין יחד עם הילדים, וילד שלישי יילך לקניות, ועוד ילד יהיה אחראי על הסדר וכל אחד יודע מה נצרך בביתו. וכשכותב הכל על דף מסודר העניינים נהיים יותר ויותר רגועים. ולכתוב על כל ילד במה הוא מומחה ולהטיל עליו אחריות על זה וע"י שמטילים אחריות באופן אוטומטי הילד יצליח, למרות שאפשר קצת לעזור לו, אבל לתת לו הרגשה ולהיות בטוח ביכולותיו.

ג. צריך לתת לילדים הגדולים עצמאות בתכניות ובסדר היום, אך הם חייבים להיות חלק מסדר היום של הבית. וכמובן שהכל ייעשה ע"י שישמור על כבודם, ומידי פעם יגלגל עימם שיחה בארבע עיניים ויפתח עצמו בפניהם וע"ז הם ייפתחו בפניו. ויש להם לעשות ככל האפשר סדר יום הבנוי ג"כ מלימוד תורני אישי וחוויתי וילמד משהו שאוהב. ושיהיה בשמחה. ורבי גרשון אדלשטין אומר שצריך גם להכניס הומור בלימוד, ויש לעשות עסק גדול מהלימוד שלו, ולדאוג שיסיים איזו מסכת או אפי' פרק וכך יעשו לו סיום גדול ויהיה לו סיפוק אדיר. וישתדל ללמוד עם חברותא, ואפשר שהאח הגדול ילמד עם הקטן ובן עם אביו וכדו' ולפחות סדר אחד ביום ילמד כשעתיים, ואפשר מאוד לצמוח מלימוד בביהז"מ. כדאי להקדיש איזה זמן ביום ללימוד המוסר אפי' באופן משפחתי משהו מעניין. ומי שטוב בביהז"מ זה סימן שהוא בן עליה כל השנה. ויש להוסיף שישנם בחורים נורמליים לחלוטין שמשוועים למנוחה וחופש בלי לחץ של סדר יום, הם רוצים לישון ולישון כמה שבא להם, ולצערנו, גם לקום מתי שבא להם, ואפילו שלפעמים זה גובל באיבוד מ"ע דאוריתא כקר"ש בזמנה, וההורים מסכנים רוצים לראות את הנחת והם לא רואים, מה עושים? - דבר ראשון להיזהר לא להכניס את הבחור ללחץ ולא להכביד בדרישות, אחרת הוא יפתח מרד וכלום לא יועיל. מה שכן יעשו, זה לתכנן עמו את הדברים החשובים, כמו שיקום לכה"פ לזמן קר"ש שהוא דאוריתא, וינהל איזה שהוא סדר יום, וברגע שיראה שבאים לקראתו ומוותרים לו על רוב הדברים, הוא בוודאי ישתדל לכה"פ בדברים שבאמת חשובים לנו להתאמץ, והכל יהיה בדרכי נועם. ובעזרת ה' בתחילת הזמן ירגיש רעננות וחשק להתחיל ברגל ימין.

ד. בבין הזמנים זה זמן ראוי להדק את הקשר עם הילדים, לתת להם לב ויחס של אמון ובטחון, למצוא זמן פנוי לשיחה בסבלנות עם כל ילד וילד, וע"י"כ לדאוג לקשר נפשי, לעודד את הילד לא להישבר משום דבר גם אם חלה אצלו ירידה כי אין עלייה כשאין ירידה וכך צמחו כל גדולי הדור. היו להם זמנים של ירידה אבל דווקא מתוך הירידה הם צמחו והתעלו כי אחרי ירידה עולים יותר גבוה וזה נורמלי וכרצון ה'.

ה. ילד שעדיין ברשות ההורים ויש שליטה עליו לא לתת לו לטייל וכדו' בלי השגחה. יש שהקדישו זמן ביום לשירה והודיה משותפת ולאחמ"כ התפללו לה' כ"א כפי בקשתו וד"ז נתן הרבה לקירבת אלוקים רוגע שלווה, ושחרור נעים.

ו. לתת לכל ילד תחושה שהוא בוגר ויודע להסתדר לבד גם במטלות וגם במריבות. והבעת אמון בלי עזרה של ההורים בדברים האלו יוצרים הרבה בטחון אצל הילד.

ז. אסור לאבא להראות שהוא מאוכזב מילדו, ילד צריך להרגיש שמקבלים אותו בכל מצב ואין אכזבות. אפשר

אמנם בכבוד להאיר את עיניו בדברים אבל לא מאוכזבים ממנו. וברוב הדברים יש להעלים עין לגמרי.

ח. יש למנוע ככל האפשר בבית הקרנות ומשחקים במחשב, כי המתרגל לכך קשה אח"כ לצאת מזה, וינסה הרבה למצוא פתרונות מחוץ למחשב והבא ליטהר מסייעים בידו, ומי שנאלץ לכך באישור מורה הוראה צריך שיהיה זה בפיקוח הדוק של ההורים ולזמן קצוב..

ט. ביהזמ"נ הוא זמן של שחרור, וזאת המטרה וזה דבר נורמלי לחלוטין שהילד יהנה מהשחרור כי הילד צריך להרפות את המות, כמובן באוירה חמימה ותורנית. כמו"כ נורמלי לחלוטין שבחור בישיבה גדולה רוצה לנסוע עם חברים, וכדאי לעשות שאלת רב האם לאסור עליו ד"ז, כי הרבה פעמים זה בנפשו ועדיף לתת לו את זה בפיקוח מאשר בלי פיקוח. אבל לילד וכן לבנות בכל גיל אסור לתת ד"ז אפי' בפיקוח (לא מדובר על גינה או כותל וכדו' שזה אפשרי, אלא על נופש עם שינה).

י. יש להיזהר לנהוג בבית ברוגע ובשלווה גם בזמנים לחוצים ולהימנע ככל האפשר מכעס, וכשילד רואה בית רגוע גם בשעות לחץ זה משפיע עליו רבות לטובה. וכשכועסים בבית, מלבד כל הנזקים הגדולים שזה יוצר, הביטחון של הילדים מתערער... ולכן גם מי שרגזן מטבעו שלא יעשה זאת בבית.... ובוודאי לא כשיוצאים לנופש. וגם כשמאוכזב מהנופש שבן הזוג ארגן להבליג ולא להזכיר כל הזמן עשיתי את החופש הזה בשבילך וכדו' אלא ישתדל לעשות אוירה שמחה ומאושרת ע"י מילים טובות ומחמאות.

יא. עוד דבר. עניין גדול להתנתק ולעזוב את הטלפונים כל הזמן.

יב. ולסיום: בבין הזמנים יש יותר זמן ואפשר למצוא זמן להתפלל על דברים שבמרוץ החיים אנחנו לא מספיקים, וכעת בבין הזמנים נמצא את הזמן לדבר עם הקב"ה ע"ז באופן ישיר בלי תיווך ובטוח שנענה ע"כ.

הרעיונות של השבוע: השבוע נביא כאן את הרעיונות המיועדים לבין הזמנים; דברים לתעסוקה בשלוש השבועות הקרובים: שאר הדברים שנשלחו למדור זה נביא אי"ה בעלון הבא שייצא בתחילת אלול. כל עוד שייך להעסיק את הילדים במסגרת הביתית זה הדבר הכי נכון הכי בריא והכי טוב ולא יישכח לנצח, והרעיונות הם רבים כחול אשר על שפת הים. יש כיום הרבה חוברות המחולקות חינם שיש בהן עשרות רבות של משחקים ביתיים. ומזמן הקורונה כל אחד מצא כמה עשרות משחקים כאלו שהפיגו את השיעמום לילדים בבידודים וכדו'. יש את המשחקים המפורסמים ארץ עיר, חי צומח דומם, שמות של אנשים בכל הא–ב. שמות של מאכלים בכל הא–ב וכדו'. נביא עשר מהרעיונות למשחקים ביתיים ששלחו לי: **א.** להרכיב פזל ענק. **ב.** להחביא בבית הפתעות מהכל בשקל או ממתקים, ולתת לילדים לחפש, כל מי שמוצא מקבל את מה שמצא. אפשר גם להחביא לכל ילד בחדר אחר ולכל אחד מחבוא לפי הרמה שלו. אפשר לעשות זאת באופן של חם קר והיינו כשהילד מתקרב למציאה לומר לו חם וכשמתרחק לומר לו קר. **ג.** להכין עם הילדים סוגי מאכלי חדשים, ולפנ"ז ללכת לחנות לקנות מוצרים בשביל המאכל, וכן לעשות ערב אפייה יחד עם הילדים. **ד.** משחק הפעלה לילדים שמתאים ממש לכל הגילאים הוא הכנת מסלול מכשולים בתוך הבית. מכינים את המסלול מכריות, כיסאות, קופסאות, שמיכות, ארגזים, חוטים ומכל הבא ליד. הרעיון הוא ליצור רצף של חפצים במסלול שמאפשר לעבור מחפץ לחפץ מבלי לגעת ברצפה. אפשר להוסיף מגלשה ממזרון, מקפצה מערמת כריות – תנו להם להיות יצירתיים, וכן אהלים שונים, כמובן שמי שנוגע ברצפה – חוזר חזרה לתחילת המסלול. **ה.** מכינים פתקים ומחביאים אותם, כאשר כל פתק מכיל רמז למקום הימצאו של הפתק הבא. בסוף כל הפתקים מחכה המטמון (שיש להכינו מראש כך שיספיק לכל הילדים כמובן). לדוגמא, "הפתק הבא נמצא במגרה בה אמא מחביאה מאיתנו את השוקולד" או "במשקוף הדלת של החדר הכי מבולגן בבית" וכן הלאה. **ו.** הכינו תיבת דואר משפחתית והזמינו את הילדים לכתוב מכתבים זה לזה. הוו דוגמא אישית וכתבו גם אתם מכתבי מחמאות ובהם תציינו התנהגויות יפות שבהן נתקלתם ולמדו אותם אגב זאת להחמיא ולהעצים זה את זה. חוויה נחמדה שיכולה ללוות אתכם במשך כל החופשה, ולמלא חורים של 'בין לבין' באווירה טובה ומחברת. **ז.** אפשר להשתמש בקופסת קרטון ריקה כדי לבנות בית, רובוט, משאית, בעל חיים – כל מה שילדכם אוהב. הוא יכול לחתוך את הקופסה, להדביק אליה דברים שונים או לצבוע אותה. **ח.** אפשר לצלם דברים מעניינים בבית להראות לילדים שינחשו היכן נמצא בבית מקום זה. **ט.** הכנת טלפון: מכינים טלפון מכוסות חד פעמיות או מפחיות שתיה ישנות. לוקחים 2 כוסות חד פעמיות (מפלסטיק או קרטון) או פחיות שתיה. עושים חור בתחתית הכוס, לוקחים חוט ארוך קצת מכניסים את קצה החוט לכוס היכן שיש את החור, קושרים לו גפרור כדי שלא יצא וכן עושים לכוס השניה, וכך מותחים את הכוסות ומדברים אחד עם השני. **י.** בועות סבון במתכונת ביתית: לוקחים כוס סבון כלים. 12 כוסות מים. 2 כפיות אבקת אפיה. מערבבים היטב ומחכים כשעה. כעת לוקחים בקבוק פלסטיק חתוך בתחתית, לוקחים גרב ישנה מלבישים את הגרב על הבקבוק ותופסים את זה עם גומיה, טובלים את הגרב בנוזל ונושפים לתוך הבקבוק, יוצאת בועה גדולה ונוצצת. אפשר גם לעשות צורות יפות של בועות ע"י שלוקחים 2 מקלות עץ וחוט עץ, קושרים את החוט בצורת משולש בין שני המקלות ומפריחים בלוני ענק.

שאלה חושן משפט: האם מותר למכור מוצרים תמורת דולרים או שאר מטבעות שאינן מקומיות? דעת הט"ז שמותר כיון שסאה בסאה הוא דרבנן ודרך מקח מקח הוא מדרבנן נחשב תרי דרבנן, וגם בגלל שיש בו אפשרות ריווח ואפשרות הפסד, החוות דעת מבאר את הט"ז שכיוון שזה מקח נחשב כמו שיש לו, החזו"א ביו"ד עב ה כתב שדרך מקח אסור אלא באופן שמוכר המוצר תמורת דמים, ואז הקונה מתחייב מוצר תמורת הדמים שבזה מותר.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א-ב. מתאים גם לילדים: **א.** כמה פעמים יוסף עליכם ככם? **ב.** באיזה ארץ מלך עוג? **ג.** מה נתן לבכור? **ד.** מה הוא משנה תורה? **ה.** להיכן פנו ועלו? **ו.** כיצד נכתב בפרשה כעסו? **ז.** שם של נחל בפרשה? **ח.** יאיר בן מנשה קרא אותן על שמו? **ט.** מי אמרתם לבז יהיה? **י.** יעקב נלחם שם עם המלאך? **כ.** למה משולים עם ישראל? **ל.** איזה אב נתנה לבניו ארץ עמון ירושה? **מ.** במי נצטווה משה לא להילחם? **נ.** אביו של יהושע **ס.** מי היה מלך חשבון? **ע.** שעיר בהתחלה ושעיר מקום מושבו? **פ.** מי הנהר הגדול? **צ.** מי קרא לחרמון שריון? **ק.** היכן ישבו ישראל ימים רבים? **ר.** שם של ארץ? **ש.** ארץ עשיו? **ת.** מה באר משה? **תשובות:** **א.** אלף **ב.** בשן. **ג.** גלעד. **ד.** דברים. **ה.** ההרה **ו.** ויקצוף **ז.** זרד **ח.** חוות יאיר **ט.** טפכם. **י.** יבוק. **כ.** כוכבי השמים **ל.** לוט **מ.** מואב. **נ.** נון. **ס.** סיחון. **ע.** עשיו. **פ.** פרס. **צ.** צידנים. **ק.** קדש ברנע. **ר.** רפאים. **ש.** שעיר. **ת.** תורה הזאת.

חידות פרשת שבוע ידע תורני: א. מה היה רוחב הירדן? **ב.** שני אחים מפורסמים מוזכרים בפרשה **ג.** מתי היה משה באר"י? **ד.** מי מוזכר בפרשה לראשונה מאז פרשת וישלח? **ה.** מי מוזכר בפרשה לראשונה מאז פרשת ויראו? **ו.** מי מוזכר בפרשה ומוזכר בפרשת חיי שרה? **ז.** איזה אבא ובן מוזכר בפרשה ולא מוזכר מיהם ומה שמם? **ח.** מה פירוש "סלכה" בפרשה? **ט.** המספר 11 מוזכר פעמים בפרשה, היכן? **י.** 7 שמות של פרשות? **יא.** מילה כפולה ברצף פעמיים? **יב.** אות בעברית חמש כאלו? **תשובות:** **א.** 50 אמה בלבד!!! (רוחב של בנין רגיל) כ"כ תוס' סוטה לד'. **ב.** סיחון ועוג אחים היו. (נדה דף סא'). **ג.** תרגום יונתן פ' יתרו שבליל מכת בכורות היו ישראל בירושלים ע"י כנפי נשרים וחזרו למצרים. **ד.** פב' פח' בני עשיו **ה.** לוט פב' פט' **ו.** לבן. בפרשת חיי שרה ולרבקה אח ושמו לבן ובפרשתנו פא' פא' ולבן וחצירות ודי זהב. **ז.** פ"א פל"א כאשר ישא איש את בנו. **ח.** פ"ג פ"י – שם מקום. **ט.** אחד עשר יום מחורב. עשתי עשר חודש. **י.** דברים במדבר (א א) ראה (א ח) אמור (א מב) צו (ב ד) ויצא (א מד) ויקרא (ג יד). **יא.** הזה זה (ב ז) בדרך בדרך (ב כז). **יב.** כף (ב ה) תת (ב כה) טף (ב לד) רֵשׁ (א כא) נון (א לח)

חידות תורניות: א. איך יתכן שקהילה רוצה להשכים ולהתפלל מוקדם ומורים להם להתפלל מאוחר יותר? **ב.** מתי מצינו 'ענין' לעלות ולפקוד קברי גויים? **ג.** ט' אב חורבן הבית מה עושים ביום כיפור 'זכר למקדש'? **ד.** ירמיהו הנביא כתב את מגילת איכה, מיהו בנו של ירמיה? **ה.** איך שייך לזכות חפץ מהפקר בלי שעושה שום מעשה קנין בחפץ? (גם לא קנין ד' אמות או חצר) **ו.** מבשלים אותו עם אביו ואוכלים אותו עם אחיו, מיהו? **ז.** מי לא מצליח למצוא כמה איברים חיוניים שלו עצמו? **תשובות: א.** משנ"ב תקנט' טז' בט' באב אין להתפלל מוקדם באופן שיגמור קינות הרבה טרם חצות. **ב.** משנ"ב תקנט' "נוהגים לעלות בט' באב לקברים ויוכלו לילך על קברי גויים לומר אנו חשובים כמת" עכ"ל **ג.** יומא יט' ב' היו ערים ליל יו"כ 'זכר למקדש' שכה"ג ער כל הלילה. ושו"ע תריט' ו' **ד.** יחזקאל הנביא (תרגום יחזקאל פרק א') **ה.** חו"מ סי' סו' מלווה שהפקיר שטר חוב, הלווה זכה בשטר מאליו. **ו.** הגמ' מועד קטן יא' א' אומרת שהצייד שאל זה את רב והתשובה 'דג' והגמ' מסבירה התשובה. **ז.** יבמות עז' ב' "לא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש".

חידות לשאול את הילדים: א. מה המשותף ל: נח, מנהלים, מתקפל, כתר, גלגלים? **ב.** מה הירק הכי גדול? **ג.** שמות של משחקים בכל אותיות הא' ב' **ד.** שתי מילים עם אותן אותיות בסדר שונה, במילה אחת – בעונה זו באה בכמויות, במילה השניה רוב האנשים יעמיסו בה דברים מהבית שלהם. **ה.** שתי מילים עם אותן אותיות בסדר שונה, אחת לא אוכלים אותי בתשעת הימים, השניה כשחלילה נהיה אותי שמים גבס. **ו.** מה המשותף לנעליים, שיניים, שיזוף? **תשובות: א.** כיסא **ב.** דלעת **ג.** ארץ עיר, בול פגיעה, גומי דוקים, הלך לי קלף, וואי טוקי, זוג או פרד, חמש אבנים, טו גזר, יויו סיני, כדור, לגו, מונופול, נחש מי, סולמות וחבלים, עולם העסקים, פאזל, צורה יצירה, קפלה, רביעיות, שחמט, תשבץ. **ד.** מדוזה – מזודה. **ה.** בשר – שבר. **ו.** משחה.

חידות לבוגרים: א. איזה מהמספרים הבאים יוצא דופן 1, 11, 2, 13, 3, 17 ? **ב.** מהו המספר שאם יכפילו אותו ב-2 או ב-3 או ב-4 או ב-5 או ב-8 הספרות שלו ישארו אך בסדר שונה? **תשובות: א.** המספר 2 – הוא היחיד זוגי. **ב.** המספר הוא 142,857

חידון משמעויות מילים לפרשת דברים: ז' משמעויות למילה עבר:

עבר - צד. "בעבר הירדן מזרחה שמש" רש"י: באותו עבר שבמזרחו של ירדן. (דברים ד מא). "לוחות כתובים משני עבריהם" (שמות לב טו). **עבר - מנע.** "והעבר עיני מראות שוא" מצודות דוד: מנע עיני (תהלים קיט לז). **עבר - פסק.** "לא יעברו מתוך היהודים" רשב"ם: לא יפסקו (אסתר ט כח). **עבר - שינה מקום.** עבר לצד השני. עבר דירה. **עבר - לשון עיבור.** עבר את החודש. עובר ירך אמו. **עבר - עשה.** עבר עבירה. **עבר - היה.** חלף. עבר זמנו בטל קרבנו. עבר עליו הפסח.

תודה מאוד לגאון הגדול והאדיר, איש האמת והצדק, האיש שאכפת לו בכל עניין רק מה רצון ה' ולא יותר מזה, רוצה למות על קידוש השם בגיל מאה ועשרים ואף בגיל צעיר יותר אך צריך להתיעץ בעניין זה עם בני ביתו, כל רז לא אניס ליה, אהובם של זקניו גדו"י מחבר ספרים רבים עד בלי גבול, מלו' צדיקים נסתרים **רבי אברהם ישעיהו (אברמקי) שטינמן שליט"א** שזכיתי ורוב העלון כאן הם מדברים שהרב זר שמע ממנו. וכן תודה מאוד לתלמיד החשוב והצדיק מגאוני וחכמי הילדים לומד בת"ת שער התורה ה"ה אברהם ישעיהו לראש נ"י הוא ילד מבוגר ואחראי לתפארת.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. **ובביהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ'** רחוב אבוחצירא 9, **ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול)** בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקלסר ירוק. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים ובראשם רבי ידידיה זר שליט"א - משבחי הרב זר שליט"א: משתדל להרבות במיעוט שמחה בחודש אב. **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 7:37 בכניסה לחנות ש.מ.ח. – שרותי משרד רחוב רשב"י 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל רבי שמחה שולמן שליט"א, שהשבוע אי"ה אני אפגוש אותו בהר יונה. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל האיש שזכה לחתן צדיק מאוד ה"ה רבי אלי לנדא שליט"א שאני מתלמידיו ה"ה רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל האיש בעל לב הזהב, שכולם אוהבים אותו אהבת נפש ואומרים עליו אשרי יולדתו, הדמות של ישיבת מיר מרביץ תורה בדרכיו המופלאות ואחד מחשובי הרבנים אל ארגון בלב אחד רבי אבי פרידנר שליט"א שהשבוע זכיתי לראותו מקרוב ולמדתי מהנהגותיו. **בבית שמש** אצל האיש שהוא יכול להיות אדם יותר גדול ממה שהוא אך הוא מסתיר את זה רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **בנתיבות** ב'בית בוכריס'. **באשדוד:** בית הכנסת החיד"א רובע ג' רחוב יצחק הנשיא. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירוחם** אצל הגאון המקובל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **באופקים** בבית הכנסת זכרון אליהו. **בקרית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים מיום שישי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א אצל גדול מזכי הרבים בדורנו רבי יצחק משענייה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח. **ברכסים** אצל החרוץ הגדול והוותיק רבי יוסף המאירי שליט"א כולל נר ישראל גבעה ב. **ברעננה** אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון- 052-6903395. **בפתח תקווה** בבתי הכנסת בגני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהדלר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה **בראשון לציון** אצל הנ"ל: **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת ע"י הצדיק הנדיר רבי אברהם לויסון שליט"א. **בחיפה** בשכונת הדר בבית הכנסת "החדש" של קהילת "האברכים הצעירים" אצל הגאון הבקי והעשיר שמחפש אנשים שיעזרו לו לממן את העלון הי"ה הרב בלחסן שליט"א. **בקרית אתא**: בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 ע"י הנער הצדיק מאוד חרוץ הכיתה נחמיה ברונשטיין נ"י. שזכיתי לדבר איתו בטלפון, וכן בבית הכנסת של הקהילה החרדית בקרית אתא רחוב כצנלסון 5. **ברמת השרון** אצל האיש שדואג לאנשים וכן דואג לפירות הקשים שלפעמים הם אוצר בית דין העיקר שיוכלו כולם ללמוד תורה רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מסורת אבות מידי יום רביעי. **במנצ'סטר** אצל הסבא משיפולי של הדור רבי שמואל א. הורביץ שליט"א מחשובי וצדיקי אנגליה: +447425793110. **בארגנטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים.

לקבלת העלון בפקס יש להתקשר לטלפון: 03-6180383 .

כמו"כ העלון נמצא ב'כל העלונים' בעיצוב בשם 'לבית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע ב'קובץ גליונות'.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל ארבעת השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבתי. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במיל: 456alon@gmail.com

יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431. או ב'נדרים פלוס'-רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי' במסייעים! עלון בודד עולה לנו 15 אגורות

לקבלת העלון בכתב גדול יותר יש לפנות למייל הנ"ל.

בבין הזמנים (פרשיות: ואתחנן – עקב – ראה) לא ייצא עלון. העלון הבא אי"ה ייצא בחודש אלול לקראת פרשת שופטים תשפ"ב